ХУЛОСАИ

комиссияи экспертии шурои диссертатсионии 6D.КОА-068-и назди Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ оид ба диссертатсияи Нурова Зведамо Сафаровна дар мавзуи «Таҳлили луғавӣ-грамматикии истилоҳоти забоншиносӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илми филология аз рӯйи ихтисоси 10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқоисавӣ

Истилоҳшиносӣ дар забоншиносӣ дар муқоиса бо дигар қисматҳои забон шохаи нисбатан ҷавон буда, охири солҳои 20-уми садаи гузашта ба вуҷуд омадааст. Бахши истилоҳшиносии забонҳои тоҷикиву олмонӣ ҳамқадами таҳаввулоти сиёсиву иҷтимоӣ ва илмиву фарҳангии кишварҳои пешрафтаи олам ба шумор рафта, ягона бахше буд, ки тавонист тамоми истилоҳоти иҷтимоӣ-сиёсӣ ва илмӣ-техникии замони навро инъикос кунад.

Забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ яке аз қадимтарин забонҳои олам ба шумор рафта, аз лиҳози захираи луғавӣ дар қатори муқтадиртарин забонҳои тавонои олам қарор доранд ва қодиранд, ки ҳар гуна маъниро костагӣ ифода намоянд. Ба ибораи дигар, забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ зотан корсоз буда, онҳоро дар мақоми забонҳои илмӣ метавон истифода намуд.

Бо дигаргун шудани авзои сиёсии ҷомеа ва баланд гардидани тафаккуру шуури мардум, дар шароити кунунӣ, зарурати корбурди вожаву калимаҳои нав ва истилоҳот бо мафҳуми тозаи худ аҳамияти бештар пайдо мекунанд. Аз ин рӯ, метавон гуфт, ки таҳқиқу пажуҳиши вежагиҳои истилоҳоти соҳаҳои мухталиф, аз ҷумла мавзӯи баҳси диссертатсияи мавриди назар, иқдоми нек хоҳад буд.

Диссертатсияи Нурова Зведамо нахустин таҳқиқоти муфассал доир ба таҳлили луғавӣ-грамматикии истилоҳоти забоншиносӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ буда, дар он ҳамаи паҳлӯҳои мавзуии таҳқиқот дар заминаи маводи фаровони забонӣ аз ҷониби диссертант мавриди таҳлилу баррасӣ қарор гирифтааст. Калимаву истилоҳоти соҳаи забоншиносӣ ҷузъи муҳимми таркиби луғавии ҳар як забон ба шумор меравад.

Ҳадафи асосии диссертатсия, пеш аз ҳама, муайян намудани вижагиҳои сохторӣ, луғавӣ ва маъноии истилоҳоти забоншиносии забонҳои тоҷикӣ ва

олмонӣ ва ҳамзамон муқаррар кардани хусусиятҳои умумӣ, фарқкунанда ва монандии забонҳои зикршуда мебошад.

Барои амалӣ намудани ҳадафҳои худ вазифаҳои зерин мавриди таҳқиқ қарор гирифтааст:

- муайян намудани вижагиҳои мафҳумҳои «истилоҳ», «истилоҳшиносӣ» дар забоншиносӣ;
- муқаррар намудани сарчашмаҳои ташаккул ва таҳаввули истилоҳоти забоншиносии забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ;
- таҳлили муқоисавии истилоҳоти марбути забоншиносӣ аз ҷиҳати сохтор;
- таҳлили луғавӣ-маъноии истилоҳоти забоншиносӣ дар ҳар ду забон;
- ошкор намудани роҳҳо ва воситаҳои асосии созмони истилоҳоти забоншиносӣ;
- муайян намудани усулҳои асосии истилоҳнигорие, ки дар созмони истилоҳоти забоншиносии забонҳои муқоисашаванда нақш доранд.

Навгонии мавзӯи таҳқиқ дар он зоҳир мегардад, ки дар диссертатсия бори аввал истилоҳоти забоншиносии забонҳои тоҷикиву олмонӣ аз нигоҳи сохтор ва маъно таҳлилу муқоиса гардида, монандӣ, умумият ва тафовути онҳо муайян карда мешаванд.

Диссертатсия ба талаботи банди 31-33-и «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон» аз 30-июни соли 2021, таҳти №287 тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад. Диссертатсия аз тарафи муаллиф навишта шуда, дорои мазмуну мундариҷаи ягона мебошад. Натиҷа ва нуктаҳои илмии барои ҳимоя пешниҳодшуда саҳми шахсии муаллифи диссертатсияро нишон медиҳад.

Мавзуъ ва мазмуни таҳқиқи диссертатсионӣ ба шиносномаи диссертатсия барои дарёфти дараҷаи илмии **номзади илми филология аз рӯйи ихтисоси 10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқоисавӣ** мувофиқатмекунад.

Натиҷаҳои асосӣ, хулосаҳои таҳқиқ ва тавсияҳои муаллиф дар дар 20 мақола, аз ҷумла 6 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, 3 фарҳанг ва 1 китоби дарсӣ чоп шудаанд ва феҳристи он дар охири автореферат оварда шудааст, инъикос ёфтаанд, мазмуну муҳтавои диссертатсияро фаро гирифта, ба талаботи банди 34-35-и

«Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-июни соли 2021, таҳти № 287 тасдиқ шудааст, мувофиқат мекунад.

Дар диссертатсияи мавриди назар истифодаи мавод бидуни ишора ба муаллиф, ё маъхаз ба назар намерасад. Ин аз риоя шудани банди 37-и«Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ» гувоҳӣ медиҳад.

Дар хулосаи диссертатсия, дастовардҳои таҳқиқ ва моҳияти масъалаҳои меҳварӣ зикр ёфта, дурнамоии кори диссертатсионӣ таъин шудааст.

Аҳаммияти таҳқиқ, навгониҳои илмии диссертатсия ва арзиши амалии онро ба назар гирифта, комиссияи экспертӣ ба чунин хулоса омад, ки диссертатсияи Нурова Зведамо Сафаровна дар мавзуи «Таҳлили луғавӣ-грамматикии истилоҳоти забоншиносӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва олмонӣ»таҳқиқоти анҷомёфта буда, ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ аст ва онро барои дарёфти дараҷаи илмии **номзади илми филология аз рӯйи ихтисоси 10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқоисавӣ** пешниҳод кардан мумкин аст.

Комиссияи экспертӣ дар асоси банди 60-и «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ» пешниҳод менамояд:

1. Диссертатсияи Нурова Зведамо Сафаровна дар мавзуи «Таҳлили луғавӣ-грамматикии истилоҳоти забоншиносӣ дар забонҳои тоҷикӣ ва англисӣ» барои дарёфти дараҷаи илми **номзади илми филология аз рӯйи ихтисоси 10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқоисавӣ**, ки дар ҷаласаи шурои диссертатсионии 6D.КОА-068-и назди Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айнӣ тариқи овоздиҳии ошкоро ба ҳимоя қабул карда шудааст, барои ҳимоя пешниҳод карда шавад.

2. Комиссияи экспертӣ муҳаққиқони зеринро, ки корҳои илмӣ-таҳқиқиашон ба ихтисоси 10.02.20– Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, қиёсӣ ва муқоисавӣ мувофиқ ҳастанд, ба ҳайси муқарризони расмӣ тавсия медиҳад:

- Тураҳасанов Қодирқул Шодиқулович – доктори илми филология, дотсенти кафедраи забони тоҷикӣ ва усули таълими забону адабиёти тоҷики Донишгоҳи миллии Тоҷикистон;

- Бобоева Мадина Маруфовна – номзади илми филология, муаллими калони кафедраи забонҳои Донишгоҳи техникии ба номи М. Осимӣ

3. **Ба сифати муассисаи пешбар**: МДТ-и «Донишгоҳи байналмилалии забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода».

4. Барои гузоштани эълони ҳимоя матни диссертатсия ва автореферати он дар сомонаҳои Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айнӣ ва Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад.

5. Барои чопи автореферат бо ҳуқуқи дастнавис ва ирсол гардидани он ба суроғаҳои таъиншуда иҷозат дода шавад.

Раиси комиссияи экспертӣ:
доктори илми филология, профессор,
раиси комиссияи ташхис — Саидзода Ҳ. А.

Аъзои комиссияи экспертӣ:
номзади илми филология, дотсент,
узви комиссияи ташхис — Мирбобоев А.

Аъзои комиссияи экспертӣ:
номзади илми филология, дотсент,
узви комиссияи ташхис — Комилов М. М.

«15» 12 соли 2023